

Marka Şehir TİRE

2019 - 2021 Faaliyet Raporu

TİRE TİCARET ODASI
1926

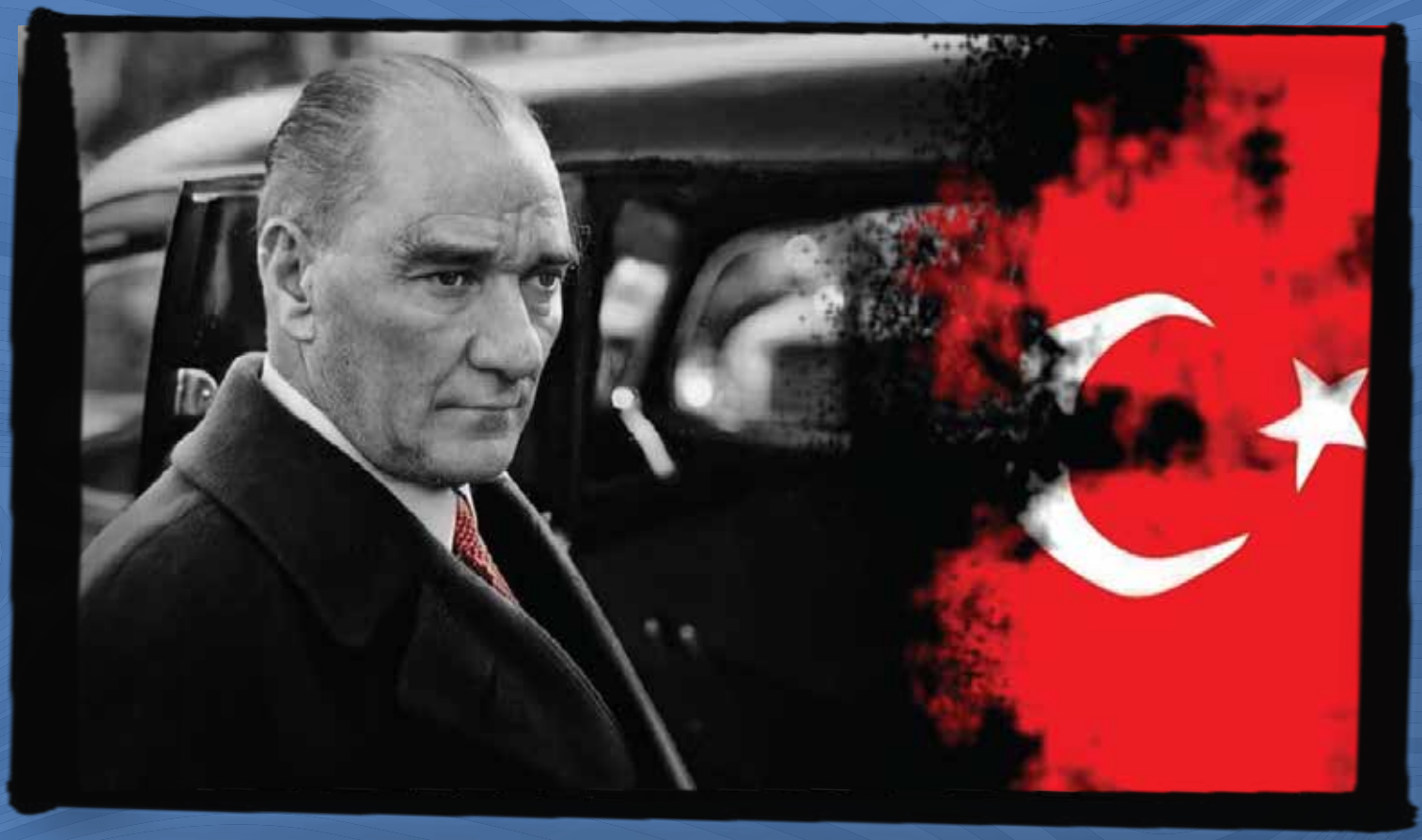

Siyasi, askeri zaferlerle ne kadar büyük olursa olsunlar ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa kazanılan zaferler kalıcı olmaz, az zamanda kaybedilir.

M. Atatürk

ÖNSÖZ

Ege Bölgesinin en eski odası olan Tire Ticaret Odası olarak yaptığımız çalışmalarda kurumumuz üyelerinin güncel bilgiye ulaşmalası, tecrübelerini arttırması ve onlarla ortak hareket etmek için düzenli olarak eğitim ve seminerler düzenledik.

Üyelerimizin istek ve ihtiyaçlarını öğrenebilmek için üye ziyaretlerimizi hiç aksatmadan devam ettirdik. Bu süreçte yirmi yılı aşkındır üyemiz olan kurum ve kuruluşlara plaket takdim ettik.

Tire Ticaret Odası olarak Tire'yi MARKA ŞEHİR haline getirebilmek için coğrafi işaret çalışmalarına devam ettik. Yüzlerce yıllık geçmişi olan Beledi Dokuma ve Dünya Lezzeti olan Tire Şiş Köfte'nin coğrafi işaretini aldık.

Üyelerimize sağlık, eğitim ve konaklama sektörlerinde indirimler sağladık. Üniversite öğrencilerimize burs vermeye devam ediyoruz.

Pandemi sürecinin getirdiği yeni dönemde çalışanlarımız ve üyelerimizin sağlığını koruyabilmek için ulaşabildiğimiz tüm vatandaşlarımıza maske ve dezenfektan dağıtımı yaptık. Yerel yönetimlerle ortaklaşa çalışarak evinden çıkamayan yurttaşlarımıza gıda yardımında bulunduk. Bu süreçte eğitimin online sisteme dönmesiyle birlikte evinde eğitimine devam edecek materyali olmayan öğrencilerimize tablet dağıtımını gerçekleştirdik. Sayamadığımız bir çok etkinlik ve projeyi hayata geçirdik. MARKA ŞEHİR TİRE için çalışmalarımıza tüm hızıyla devam ediyoruz.

Mehmet Nadir DELİKANLI
Yönetim Kurulu Başkanı

COĞRAFİ KONUM

Tire ilçesi; Anadolu yarımadasının batısında, Ege Denizinin doğusunda 38'-39' enlem ve 27'-28' boylam arasında bulunmaktadır. İzmir iline bağlıdır. Küçük Menderes havzasının bereketli toprakları üzerinde bulunan ilçe, güneyindeki Güme Dağları'nın eteklerinde kurulmuştur. Yerleşim yeri ilk dönemlerde doğu, güney ve batıyı içine alırken, daha sonraları kuzeye doğru iniş göstermiştir. Yeni Tire, zengin tarihsel dokuya dokunmadan gelişmektedir.

İlçenin kuzeyinde Küçük Menderes Ovası ve Bayındır ilçesi, güneyinde kestane, ceviz, zeytin, ağaçları ile örtülü Güme (Aydın) Dağları ve dağların arkasında Aydın ili, doğusunda Bozdağ ve Gölcük yaylası eteğinde kurulu Ödemiş ilçesi, batısında Boğaziçi yolu ile bağlanan Selçuk ilçesi bulunmaktadır. Selçuk ile dolaylı olarak İzmir- Aydın-Denizli Karayoluna bağlanmaktadır ve Kuşadası limanına yakındır.

Yüzölçümü 802 km2 olup, İzmir'e uzaklığı 80 km, deniz seviyesinden yüksekliği 92 metredir.

İlçe sınırları içinde yer alan Güme dağları, 1.646 metre yüksekliğinde olup kıyıya dik paraleldir. Güme dağı etekleri kestane ve ceviz ağaçları ile örtülüdür.

Klimatolojik yapısı Akdeniz ikliminin etkisi altında olup, yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçmektedir. Yazın en yüksek sıcaklık + 42°'ye kadar çıkmakta kışın ise +3° derece olmakla beraber bazı yıllarda sıfırın altına düşmektedir. Ortalama yağış miktarı 600-650 mm'dir. Yağış en fazla Aralık, Ocak, Şubat ve Mart aylarında görülmektedir. Nem oranı % 60-65 arasındadır.

Tire İlçesinin toprak karakteristiği ovada kumlu, killi ve kır taban olmasına rağmen toprakları verimlidir ve her türlü ekime elverişlidir. Bitki örtüsü de Akdeniz bitki örtüsünün özelliğini taşıyan maki bitki topluluğudur.

İlçenin tek akarsuyu 175 km. uzunluğundaki Küçük Menderes Irmağıdır.

TİRE'NİN TARİHİ

Tire, çağlar boyu zengin coğrafyasının sağladığı olanakla birçok uygarlıklara sahne olmuştur. Bunlar; Hitit, Frigya, Lidya, Pers, Hellen, Roma ve Bizans dönemleridir. Ancak Türklerin Tire'yi ele geçirmesiyle çok zengin tarih kültürü birikmiştir. Tire, Tarihçi Pachmeres'in deyimi ile "Keşişler Yöresi", Şerafeddin'in Zafernamesinde "Rum'un Meş-hur Kenti", ünlü gezgin Evliya Çelebi'nin (1611-1682) Seyahatnamesi'nde "Şehr-i Muazzam Tire" olarak tariflenmiştir.

Kâtip Çelebi, (1608-1656) Tire için "Eski Taht Şehri" derken, 1908 Aydın Vilayeti Salnamesinde "Ulemalar Yatağı" denilmektedir. Kentin ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmemekle beraber M.Ö. 2 bin yıllarında adının geçtiği ve Hititler dönemine uzanan kaynaklarda adının hisar-kale anlamına gelen Tyrha, Thyra, Thira, Thyroion, Apateira, Teira ve Roma döneminde şehir anlamına gelen Arkadiapolis adıyla anıldığı görülmektedir. Hitit arşiv belgeleri Kadeş savaşına katılanları sayarken Turşalardan (Tirha) söz etmektedir.

Lidyalılar döneminde, Ephesos (Selçuk) ve Sardes (Salihli) arasında bulunan Kral Yolunun üzerinde bulunması ile önemini arttırmıştır. Kimi kaynaklarda Lidya Devletinin ünlü krallarından Giges'in Tire Prensi olduğu yer almaktadır.

Thomos'dan (Bozdağ) inen Paktalos (Sart Deresi) çayının altın rezervleri Lidya'yı dünyanın en zengin devleti yapmış ve dünyadaki ilk madeni sikke burada basılmıştır.

Lidyalılardan sonra M.Ö. 650'li yıllarda Pers egemenliğine giren Tire, kısa bir süre sonra tekrar Lidya'ya bağlanmıştır. Lidya kralı Krezüs'ün döneminde yeni ve büyük bir uygarlık ile büyük bir zenginlik oluşturulmuştur.

Çok geçmeden Krezüs Farslara yenilmiş ve Tire Fars'ların eline geçmiştir. 213 yıl süren bir işgal devresinden sonra Tire Büyük İskender'in istilasına uğramıştır. M.Ö. 323 yılında yerine veliaht bırakmadan ölen İskender'in ardından, Menandros, Kaystros ovasının yöneticisi olmuştur. Daha sonra, sırayla Keitos, Antigonos, Lysimakhos ve Antiokhos'un eline geçen bölge, Antiokhos ile Pergamun (Bergama) kralı I. Attalos'un arasında Koleo çevresinde yapılan savaş sonucu Bergama Krallığına bağlanmıştır. Tire bu dönemde de çok gelişmiş ve özellikle bilim merkezi olmuştur.

Bergama Kralı Attalos'un ölümü ile Tire Romalılara geçmiş, bu dönemde Anadolu'nun en seçkin şehri haline gelmiştir. Artemis kültürünün etkisi ile şehir gelişmiş ve Efes şehrinin zenginleri Güme dağının eteklerini şato ve saraylarla süslemişler ve Tire bir sayfiye merkezi olmuştur. M.S. 262 senesinde meydana gelen çok büyük depremden sonra bu yapılar yerle bir olmuştur.

Roma döneminde, Tire önemli bir siyasi konuma da sahip bulunmaktaydı. Küçük Menderes yöresinin Kaystros Senatörlüğü, Roma Senatosunda temsil edilmekteydi. Bu dönemde Tire bir hristiyan şehri haline gelmiş ve her yerde kiliseler ve ayazmalar yapılmıştır. Bu dönemin eserlerinden Halkapınar Köyündeki II. Teos'un anıtsal mezarı dikkate değer bir örnektir.

Roma'nın ikiye ayrılışı üzerine, Doğu Roma yani Bizans imparatorluğu sınırları içinde kalan Tire, dönemin önemli kentleri içinde yer almıştır. Hıristiyan dininin Ortodoks mezhebinin etkin rolü ortaya çıkmış, Kilise listelerinde Asya eyaletinin Başpiskoposluk merkezlerinden biri olmuştur. Bizans döneminde Kadıköy (İstanbul) ve Nikea (İznik) Meclislerinde etkin, karar sahibi bir kent olarak görülmektedir.

Malazgirt savaşının ardından gerçekleşen Anadolu'nun Türkleşmesi süreci, Batı Anadolu'nun fethi ile tamamlanmıştır. Özellikle kıyı Ege'de fetih ve iskan 1300'lü yılların başında gerçekleşmiştir. Selçuklu devletinin yıkılış sürecine geçtiği bu dönemde, gerek Moğol otoritesinin zayıflaması, gerek Selçuklu Uç Beylerinin hareket alanı bulmaları fethin gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Menteşe Bey, 1282 yılında Aydın'ı ele geçirmeyi başarmıştır. Daha sonra Menteşe Beyin Damadı olan Sasa Bey, 1304'de yardıma çağırdığı Germiyan Emiri Aydınoğlu Mehmet ile birlikte Tire, Ayasuluğ (Selçuk), Birgi ve Keles'i (Kiraz) ele geçirmiştir. Aydınoğlu Mehmet Bey 1308'de Birgi'yi ele geçirince daha önce Birgi'ye hakim olan Sasa Beyle arası açılmıştır.

Bu olayla başlayan gelişmeler sonucu Mehmet Bey kumandasındaki Aydınoğlu kuvvetleri ile Sasa Bey yönetimindeki Menteşe Birlikleri Tire ovasında karşılaşmıştır. Mehmet Bey üstünlük kazanıp, Sasa Bey de savaş meydanında ölünce 1310 yılında Aydınoğlu Beyliği kurulmuştur.

TİRE'NİN TARİHİ

1310 yılında Küçük Menderes yöresi toprakları üzerinde Aydınoğulları Beyliğinin kurulması ile Kent hızlı bir gelişim sürecine girmiş, yeni Türk kentine bu tarihten itibaren yüzlerce aşiret, oba ve oymağın yerleşmesi hem ekonomik büyümeyi hızlandırmış, hem de folklorik zenginliği sağlamıştır. Beylik döneminde Tire'de çarşı, zaviye, cami, medrese, han, hamam, su yolları, köprüler inşa edilerek kent yeniden yapılanmıştır.

Aydınoğulları Tire ve Ayasuluğ'da (Selçuk) gümüş ve bakırdan para bastırmışlardır. Tire darphanesi Osmanlılara geçtikten sonra da XVI. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı paralarını basmaya devam etmiştir. 1425 yılında Tire Darphanesinde basılan ve Osmanlı mangırları içinde ilk defa kartal motifli paranın bulunması dikkatle izlenmesi gereken kent özelliğinin işaretini vermektedir.

1390 yılında Aydınoğulları Beyliği, Osmanlılara bağlanınca Beylik lideri İsa Bey Tire'de oturmaya zorunlu tutulmuş ve başkent Selçuk'tan çıkarılmıştır. Yıldırım Beyazıt (1360-1403) İsa Bey'in kızı Hafsa Sultanla evlenerek akrabalık sağlamış, bu olay Beyliğin ilk sona erişi olmuştur.

Osmanlı Devletinin Ankara Savaşından yenik çıkması siyasi dengeyi değiştirdiği gibi Aydınoğulları Beyliğinin yeniden tarih sahnesinde görünmesini sağlamıştır. Beyliğin, Ankara Savaşından sonraki yönetim kenti Tire olmuş, Beylik lideri İsa Bey'in çocukları Musa ve II. Umur Beyler babalarının ölümünden sonra Beyliği Tire'den yönetmişlerdir. Ankara Savaşından sonra Timur kışı Tire'de geçirmiş ve Tire'de bir kaya üzerine Farsça bir kitabe kazdırmıştır ve bu konuda Fransız tarihçi Alphonse De Lamartine, "Osmanlı Tarihi" adlı eserinde "şelalesi, gölü ve çam ağacı reçinesi kokan haliyle İsviçre kentlerine benzeyen Tire " diye yazmıştır.

1402 Ankara Savaşı'ndan sonra Musa Bey'in kısa süren bir liderliği olmuşsa da sonuçta Cüneyt Bey duruma hakim olmuş ve II. Umur Beyin kızını alarak Aydınoğulları Beyliğinin başına geçmiştir. 1426 yılına dek süren Cüneyt Bey - Osmanlı sürtüşmesi, Cüneyt Beyin öldürülmesi ile Aydınoğulları Beyliği ortadan kalkmıştır.

Aydınoğulları Beyliği düşünsel üretim açısından oldukça dikkat çekici özelliklere sahiptir. Gezgin İbni Batuta'nın 1333 yılında Birgi'ye yaptığı ziyarette tanıştığı Başkent Kadısı İbni Melek'den (İzzettin Abdüllatif Ferişte) üzerinde durulması gereken bir isim olarak bahsetmiştir. Din, fıkıh, hadis ve hukuk üzerine yazdığı eserler yalnız Aydın ili topraklarında değil, Osmanlı İmparatorluğu Medreselerinde ders kitabı olarak okutulmuştur. Kendi adını taşıyan Medresesi 1919 yılına kadar açık kalmıştır.

14. yüzyılda Tire İbni Batuta'nın ifadesi ile bir ahi kenti olup, gelişme ortamı bulan inanç özgürlüğü Mevlevi, Rufai, Halveti, Hurufi, Bektaşi, Nakşibendi, Şazeli ve Uşşaki gibi tarikatların gelişme ve büyümesini sağlamıştır. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde şehirde yetmiş adet tarikat tekkesi bulunduğunu belirtmiştir. Bu dönemin eserlerinden günümüze kalan en önemli eserler Aydınoğlu Cüneyt Bey tarafından yaptırılan Ulu Cami, Kara Hasan Bey tarafından yaptırılan Kara Hasan Camii, Aydınoğlu İsa Bey tarafından yaptırılan İsa Bey Hamamı, Aydınoğlu Umur Bey'in kızı Gürcü Melek Hatun tarafından yaptırılan Gürcü Melek Hatun Mescidi ve Hafsa Hatun Zaviyeli Cami, hamamı ve imareti ile 14. yüzyılda İbni Melek tarafından yaptırılan Terziler hamamıdır. Bu hamam günümüzde de kullanılmaktadır.

1426 yılında kesin bir şekilde Osmanlı Devletine bağlanan Tire, gerek siyasi, gerek ekonomik ve gerekse kültürel varlığı nedeniyle Osmanlıların bu kente daha ciddi eğilmelerini sağlamıştır. Bu dönemde yeni kurulan Aydın Eyaletinin Sancak Merkezi de Tire olmuştur. Özellikle II. Murat (1404-1451) ve Fatih Sultan Mehmet (1432-1481) dönemlerinde girişilen imar hareketleri kenti kısa sürede İmparatorluk sınırları içinde birinci dereceden bir kent konumuna sokmuştur. Birçok ünlü sadrazamları eğiten kent, birçok devlet adamı yetiştirerek saraya sunmuş, İmparatorluğun gözde şehirleri olan Mekke, Medine, İstanbul, Şam, Bağdat, Kahire ve Bursa'da Tire'li kadı ve müftüler görev yapmışlardır. Bunların başlıcaları Bostani Mehmet Efendi (Kanuni Sultan Süleyman döneminde şeyhülislam), Bostanzade Yahya Efendi (İstanbul Kadısı, Bursa Hakimi), Bostani Mustafa Efendi (İstanbul Kadısı, Rumeli Kazaskeri), Bostanzade Mehmet Efendi (Selanik Hakimi), İbni Melek (Aydınoğullarının ve Osmanlıların padişah hocası), Dülgerzade Mehmet Efendi (Bağdat Kadısı), Nureddin Hamza Efendi (Padişah Defterdarı), Leyszade Pir Ahmet Çelebi (Üsküp Kadısı), Ethem Efendi oğlu Şeyhi Efendi (Manisa, Medine, Bursa Hakimi)'dir.

TİRE'NİN TARİHİ

İstanbul'un fethi ile Rum nüfusunu kırmak amacı ile Tire halkından yaklaşık 35.000 kişi Vefa semtine yerleştirilmiştir. Vefa semtine adını veren Muslihiddin Mustafa Vefa Bin Mehmet Tire'li olup Tire'den İstanbul'a giden beyin göçlerinden biridir. Ayrıca Üsküp ve Bayburt şehirlerinin kurulmasında Tire'nin pay sahibi olduğunu belgeler göstermektedir. Bu dönemde Tire iskan sağlayıcı kentler grubu içinde ilk sırada yer almıştır.

Tire'ye 1868 yılında Sultan Abdülaziz (1830-1876) döneminde İngilizler tarafından demiryolu hattı döşenmiştir.

XVII. asır sonlarında Osmanlı ülkesini ziyaret eden Polonyalı Ermeni Simeon, Seyahatnamesinde Tire'yi zengin ve ticareti canlı bir kent olarak belirterek her gün yük bağlandığını ve bir kervanın yola çıktığını belirtir. Evliya Çelebi 1671 yılında hacca giderken üzerinden geçtiği Tire'yi büyük ve canlı bir şehir olarak yazmıştır. Ona göre şehrin 68 mahallesi, 36 cami olmak üzere 144 mihrabı, 30 medresesi, 13 hamamı, 27 hanı, 60 okulu, 270 çeşmesi, kurşun kubbeli 5 sebili ve evden eve akan suları bulunmaktaydı.

II. Murat'ın kumandanı ve Aydın Sancak Merkezi'nin Beyi Halil Yahşi Bey'in yaptırdığı "Yeşil İmaret" adıyla anılan zaviye, Anadolu'daki ilk yarım kubbeli zaviye olması ve mekanı paylaşan yan odaların Mevlevihane olması ile önemli bir eserdir. Bu özelliklerini günümüze dek koruması kentin turizmi açısından da önemlidir. Yavuz Sultan Selimin damadı ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1539 yılında Sadrazam olan Lütfi Paşa'nın yaptırdığı Paşa Cami, Yeni Han ve Kurşunlu Han, Eski Yeni Hamam, Çatal Çeşme, Yavuz Sultan Selim'in (1470-1520) Sadrazamlarından Lala Sinan Paşa'nın yaptırdığı Cami ve dükkanları, Fatih Sultan Mehmet'in Sadrazamlarından Rum Mehmet Paşa'nın yaptırdığı cami, hamam ve dükkanları, Kanuni'nin defterdarlarından Abdüsselam Efendi'nin yaptırdığı Ali Efe Hanı, Sultan II. Selim'in yaptırdığı (1524-1574) Dar-ül Kurra Medresesi, Yoğurtluoğlu Mehmet Beyin yaptırdığı cami, medrese ve rasathane, eski kaynak bilgilerine göre planı Mimar Sinan tarafından yapılan ve Sadrazam Ferhat Paşa'nın oğlu Mehmet Çavuş'un yaptırdığı Yalınayak Cami, Yeniçeri Kethüdası Behram Paşa tarafından yaptırılan Yeni Cami, II. Mahmut (1786-1839) devri devlet adamlarından, Şam ve Bağdat valiliklerinde bulunmuş Necip Paşa tarafından 1827'de yaptırılan Necip Paşa Kütüphanesi, 1684 yılında Hacı Seyyid Hamza Ağa tarafından yaptırılan Yenice Köy Camii bu dönemin en güzel örnekleridir.

Çağlar boyunca hem siyasi geçmişinden, hem de ekonomik gücünden yararlanan Tire tarih sahnesinde hep kalmıştır. Sürekli başkaldıran kentin, olaylardan uzak tutulması için hep güçlü kişiler atanmıştır. Kent tarihinde siyasi olay canlılığı ayrı bir birikim taşır. Kanuni Sultan Süleyman'ın hayran kalarak Rodos Seferi dönüşünde 40 gün konakladığı kent coğrafyası, Timur'un Ankara savaşından sonra kışı geçirdiği belde olmuş, Çelebi Mehmet Karamanoğullarını dize getirmek için karargah olarak Tire'yi seçmiştir. I. Fetret Devrinin en ciddi olaylarından Simavna Kadısıoğlu Şeyh Bedrettin'in (1368-1420) Batınılık hareketinin plan merkezi Tire olmuştur. 1624 yılındaki Celali Cennetkaroğlu (?-1625) ayaklanması Tire'yi etkilemiştir. 18. yüzyılda Mollalar harekatı ile sarsılan kent, 1832-1834 yılları arasında Mısır Seraskerliği geçici hükümeti'nin işgaline uğramış, Kavalalı Mehmet Ali Paşa (1769-1849) ve oğlu İbrahim Paşa'ya (1798-1848) Mısır, Suriye ve Adana'nın verilmesiyle sonuçlanan Kütahya antlaşması ile Mısır askerleri Anadolu'dan çekilmiştir. Osmanlı tarihinde II. Fetret Devri diyebileceğimiz siyasi, sosyal ve ekonomik otorite boşluğunu yaşamıştır. Bu dönemde İbrahim paşa ordunun giderlerini ve yiyecek gereksinimini Tire'den sağlamıştır. Mısır Seraskerliğince Kütahya'dan Tire'ye gönderilen buyrultular, kentin ne derece yüksek ekonomik güce sahip olduğunu göstermektedir. Osmanlı devletinin son dönemlerinde işgal gören kent 27 Mayıs 1919'da kente giren düşmanlara Zincirli kuyu Kurşunu ile karşılık vererek, 4 Eylül 1922'de özgürlüğüne kavuşmuştur. Mustafa Kemal'in Havza Bildirisi ile harekete geçen Efe grupları Tire'yi işgalden kurtarmış ve Kuvayi Milliye içinde haklı yerini almıştır. Küçük Menderes ovasının efeleri topraklarını ele geçirmeye çalışan emperyalizme boyun eğmemişlerdir. Tire, tarihinde sosyal olayların yanı sıra doğal felaketler ile de karşı karşıya kalmıştır. 1653 yılında şiddetli, 1739 Nisanı ile 1778 Haziran'ında orta şiddetli depremler olmuştur.

TARİHİ DEĞERLER

Abdüsselam Hanı (Ali Efe Hanı)

Kanuni'nin defterdarlarından Abdüsselam Efendi vakfından olan han Tire'de daha çok Ali Efe Hanı olarak bilinmektedir. 1525 yılında yaptırılmış olup, hala han olarak çalışan tek yapıdır. Diğer adı Serban Hanı'dır.

Alaaddin Sultan Türbesi

Mısır Memlukluları tarafından önce Mısır'dan, Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'dan Tire'ye sürülen Halveti-Melami Şeyhi ünlü Seyyid Sultan Alaaddin'in; blok mermerlerden ve antik malzemelerden yapılan türbesi, Tire'de daha çok Alamadan Dede türbesi olarak bilinmektedir. 15. yüzyıl dinsel düşünce dünyasına adını yazdıran bu ünlü, daha çok tarihçiler tarafından Alaaddin Abdal olarak anılmaktadır.

TARİHİ DEĞERLER

Ali Baba Tekkesi

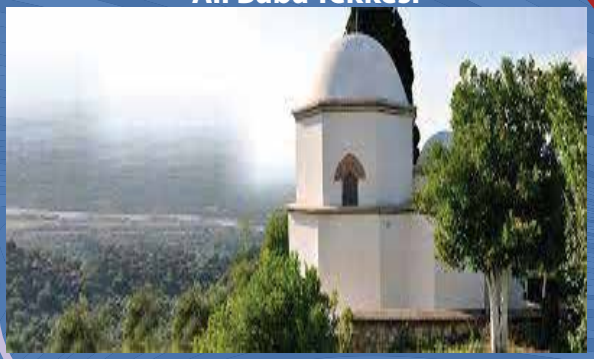

Kanuni'nin defterdarlarından Abdüsselam Efendi vakfından olan han Tire'de daha çok Ali Efe Hanı olarak bilinmektedir. 1525 yılında yaptırılmış olup, hala han olarak çalışan tek yapıdır. Diğer adı Serban Hanı'dır.

Ali Han Mescidi

Ulu Cami doğusunda yer alan mescit, buradaki Orta medrese bahçesinde bulunmaktadır. Alihan, Batı Anadolu'nun özellikle Büyük ve Küçük Menderes havzalarının en kayda değer adlarının başında yer almaktadır. Beylik devrinin efsanevi isimlerindendir. Zaviyenin alt katındaki türbe kitabesi esas alınacak olunursa; Alihan Zaviyesi Ulucami ile birlikte kitabesel anlamda en eski ve öncül yapılardan olması gerekir.

TARİHİ DEĞERLER

Balım Sultan Türbesi

1496 yılında yapılan türbe Bektaşiliğin kurucularından Balım Sultan'a aittir. Hisarlık köyü eteklerinde yer alan Balım Sultan Türbesi geleneksel Sultan Nevruz törenlerinin kaynağını oluşturması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Balım Sultan Türbesi'nin biraz altındaki küçük türbede ise 1500 yılında öldüğü mezar yazıtından anlaşılan Gül Hatun yatmaktadır.

Buğday Dede Türbesi

Dede'nin ismi ile anılan semtte bir tepenin üzerinde mescidi ve mezarı bulunmaktadır. Yatır hakkında kesin bir bilgi bulunmamakla beraber yöredeki halkın anlattığına göre bugün Tire'nin batı ucunda bulunan ve aynı zamanda semte adını veren Kesikbaş'la birlikte XV. yüzyılda Tire'yi Cenevizlilere karşı savunmuş bir kahramandır.

TARİHİ DEĞERLER

Çanakçı Mescidi

1339 yılında Selçuklu ailesinden Bahadır Bey tarafından yaptırılan Mescit Tire'nin bilinen ilk dini yapısıdır. Mescit bugün kullanılmamaktadır.

Sultan II. Selim'in Mescidi ve Medresesi'dir. Medrese güneyindedir. Külliye II. Selim'in şehzadeliği sırasında 16. yüzyılda yapılmıştır. 1916 Tire yangınında hasar görmüş, kütüphanesi yanmış ve bir çok değerli belge yitirilmiştir.

Dar-ül Kurra Mescidi ve Medresesi

TARİHİ DEĞERLER

Eski-Yeni Hamamı

16. yüzyıl eserlerinden olup Sadrazam Lütfi Paşa vakfındandır. Osmanlı Klasik dönemi yapılarından olup hala çalışmaktadır. Klasik hamam planına sahip olan hamamda erkekler ve kadınlar bölümü vardır.

Gucur Cami (Zaviye)

Karakadı Külliyesi'nin güney doğusunda yer alan Gucur Cami'nin Gucur Bey vakıflarından olduğu, Gucur Baba'nın da Horasanilerden bilinmektedir. Zaviye, Leyse Camii'nde olduğu gibi sekizgen planlı bir imara uygun olarak inşa edilmiştir. Zaviyenin batısında yer alan üniteler yıkılmış olup, mescit görevi gören ana giriş bölümü ile doğu tarafındaki minaresi ayaktadır.

TARİHİ DEĞERLER

Hafsa Hatun Çeşmesi

Aydınoğlu İsa Beyin kızı Hafsa Hatun tarafından yaptırılmıştır. Aynı zamanda Osmanlı Sultanı Yıldırım Beyazıt'ın eşi olan Hafsa Sultan, su yolları, hamam ve çeşmeleri ile yöreye büyük hizmetler getirmiştir.

Hüseyin Ağa Köprüsü

Hüseyin Ağa tarafından tahmini 1680'li yıllarda, Tire'ye 5 km. uzaklıkta Küçük Menderes üzerine yaptırılmıştır. Köprü suların şiddeti ile 1812 ve 1907'de hasar görmüş ve yaptırılmış olup 1941 yılındaki sele dayanamayarak yıkılmıştır. Yıkıldığı zamanlarda Tire'nin ticari ve iktisadi hayatını felce uğratmıştır. Bugün hemen yanında yeni bir köprü vardır.

TARİHİ DEĞERLER

İbni Melek ve Türbesi

Tire'nin yetiştirdiği büyük isim, Aydınoğullarının Başkent Kadısı ünlü tefsirci İbni Melek takma adlı İzzettin Ferişte'ye ait olan türbenin içinde, ayrıca Mevla'na Nizameddin, İbni Melek oğlu Mehmet Efendi, Alaybey ailesinden Evliya Ali Efendi yatmaktadır. Tire Belediyesi tarafından restore edilen türbe kesme blok mermerlerden oluşmuştur. Üstü açıktır. Türk Kültürü ve Türk Diline yapmış olduğu katkı bakımından en önemli eseri "Feri-tezade Manzumesi" veya "Lugat-ı İbni Ferişte" gibi adlarla anılan Arapça-Türkçe sözlüğüdür. Kaynaklara göre İbni Melek, sadece fakıh yani hukukçu olmayıp aynı zamanda hadis, usul ve tasavvuf alanında söz sahibidir. Bazı eserleri Bedr'ul vaizin, Şerhu Tuhfeti'l müluk, Risali fi't-tasavvuf, Şerhu'l-Mecma, Mebariku'l-ezhar, Şerhu'l Vikaye ve Şerhu'l Menar'dır.

Karakadı Cami

14. yüzyılda yapılmış cami altıgen planlı olup, ilk Rumeli Beylerbeyi Mecdeddin tarafından yaptırılmıştır. Timur Ankara savaşından sonra Tire'de kışladığı süre içinde Cuma namazlarını burada kılmıştır. Allah ve Bismillah sözcüklerinin ustaca yerleştirildiği plaketler, yivler arasında dik olarak minare gövdesini süsler.

TARİHİ DEĞERLER

Karahasan Cami

Bu cami Aydınoğlu Cüneyt Beyin kardeşi Karahasan tarafından 1440 tarihlerinde yaptırılmıştır. Minare gövdesi özgün formunu mısır koçanındaki dizileri andıran yivli yapısından almaktadır.

Kaystros Kaya Mezarları

Tire'nin girişindeki Maltepe mevkiinde bulunan Laletepe'de yer alan kaya mezarların Irmak Tanrısı Kayıstiros'a ait olduğu sanılmaktadır. Roma dönemine denk gelen 3 bin yıllık bir geçmişe sahip olan kaya mezarlar, ünlü coğrafyacı Strabon'un M.Ö. 50'li yıllarda yaptığı gezilere ait notlarına göre Küçük Menderes bölgesinde yaşayan Irmak Tanrısı Kayıstiros'a ya da önceleri bölgeye daha sonra da Ege ve Asya kıtasına adını veren Aisa'ya ait olabileceği düşünülmektedir. Görünen şekliyle mezarlar, çok tanrılı döneme aittir. Tek tanrılı dinler döneminde de Bizanslılar tarafından soyulmuş olma olasılığı çok yüksek. Tarihin bir dönemine ışık tutacak olan bu mezarlarda ciddi bir arkeolojik inceleme yapılması gerekiyor. Tepenin güney kısmında bulunan ve bugün sadece kolonlarının bulunduğu Rum Agias Gianis (Aya Yani) Şapel'i bölgenin önemini farklı bir biçimde ortaya koymaktadır.

TARİHİ DEĞERLER

Kurt ve Doğancıyan Zaviyesi

14. yüzyılda Kurt Bey ve Doğancılar Aşireti tarafından yaptırılmış olan zaviye; iki sahipli olup, Tire'nin ilk zaviyesi olması açısından önemlidir. Tire tuğla sanatının eşsiz örneklerinden biri olan minaresi çam ağacı kozalağı şeklinde olup, çevrede daha çok "Güdük Minare" olarak tanınır.

Kurşunlu Han (Bakırhanı)

Sadrazam Lütfü Paşa vakfından olan han, Kurşunlu Han olarak da anılmakta olup 16. yüzyıl eserlerindendir. Yapıldığında 53 odası bulunurken, batısından Atatürk Caddesinin geçmesi nedeniyle orijinal yapısını yitirmiştir. Günümüzde restore edilerek hizmete açılmıştır.

TARİHİ DEĞERLER

Kurtuluş Anıtı

Tire'nin 1922'de düşman işgalinden kurtuluşunu sembolize eden Kurtuluş Anıtı 1953 yılında mimar Can Egeli'ye yaptırılmıştır.

1441-42 tarihli vakfiyesinden hareketle Aydın Sancak Beyi Halil Yahşi Bey tarafından 1426-1442 yılları arasında inşa ettirildiği düşünülmektedir. 1857 ve 1916 yangınlarında zarar gören yapı 1991'de tescillenerek koruma altına alınmıştır. 2 Kasım 2021'de restorasyon süreci tamamlanan han tekrar kullanıma açılmıştır. Tire Çarşısının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Özellikle doğu cephesinde bulunan Kapalı Çarşısı (Arasta) dikkati çeken bir yapıdadır.

Kutu Hanı

TARİHİ DEĞERLER

Lütfi Paşa Cami

Tire Paşa Camii, Kanuni Sultan Süleyman'ın Sadrazamı Tarihçi Mustafa Lütfü Paşa tarafından, 1500'lü yılların başında, Aydın Sancak Bey'i iken yaptırılmıştır. Caminin 1543 tarihli vakfiyesine göre, kurşun kubbeli bir harem'e Beş kubbeli, sekiz mermer direkli son cemaat yerine sahiptir. Osmanlı klasik dönemi eserlerinden olan caminin avlusunda altı sütunlu bir kubbe altında sekiz lüleli şadırvan yer almaktadır. Camide kubbeye geçiş, Tire camilerinin bir kısmında görüldüğü gibi tromplarla sağlanmıştır ve bu geçişler oldukça dikkat çekici özelliklere sahiptir.

Mehmet Bey Cami

Mehmet Bey Cami, Tire'nin Dere Mahallesi Alacamescit semtinde yer almaktadır. Caminin adı da kayıtlarda Alacamescit olarak geçmektedir; Caminin asıl banisi bilinmemekle birlikte asıl bani olarak, camiyi onaran Hüsam Dede'nin (Hüsamettin) oğlu Mehmet Bey'in adı geçmektedir. Tüm vakıf kayıtlarında caminin Emir Mehmet tarafından onarıldığı bilgisinin bulunması, camiyi daha önceki bir tarihe götürmektedir. Son cemaat yeri iki kubbeli olan caminin son cemaat yerinin bir duvarı çeşmedir. Caminin yanında taş ve tuğla işçiliği bir arada görülmektedir. Minaresi tek şerefelidir.

TARİHİ DEĞERLER

Molla Arap Cami

İlçemizin 2 km kuzeybatısında yer alan cami, II. Beyazıt'ın Şeyhülislamı Molla Arap takma adlı Ali Arabi tarafından yaptırılmıştır. Cami, hamam ve medreseden oluşan külliyenin medresesi Kanuni Devrinin ünlü kişilerini yetiştirmiştir. Kayıtlar bu medresenin yüksek okul statüsünde olduğunu göstermektedir.

Aynı zamanda Yedi Kardeşler Türbesi diye de anılan Türbe 14. yüzyılın sonlarında yapılmış olup, üst katı zaviyedir. Alt katında Buğday Dede'nin kızları yatmaktadır. Yedi yatırın bulunduğu türbe Bursa kemerli oluşu ile dikkati çekmektedir.

Sır Hatunlar Türbesi

TARİHİ DEĞERLER

Necip Paşa Kütüphanesi

Tanzimat dönemi sadrazamlarından Mehmet Nedim Paşa'nın oğlu, II. Mahmut Devri devlet adamlarından ve Bağdat Valiliğine kadar yükselmiş XIX. yüzyıl alimlerinden Mehmet Necip Paşa'nın, Baruthaneler Nazırlığı sırasında Tire'de kendi adına yaptırmış olduğu kütüphanedir. Kütüphanenin 1827 tarihli inşa kitabesi, 1829 tarihli vakfiyesi vardır. Zengin gelirleri bulunan Kütüphanede çok değerli yazma ve basma kitaplar mevcuttur. Sosyal bilimlerle ilgilenen yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından ziyaret edilmektedir.

Süleyman Şah Türbesi

İbni Melek türbesi ile aynı bahçede bulunan türbede Aydınoğulları'ndan Mehmet Bey'in oğlu Tire Emiri Süleyman Şah ve aile bireyleri yatmaktadır. Diğer türbelerden özellikle malzemesi ile farklılık gösteren eser kübik gövdenin sekizgen bir kasnak üzerinde yükselen kiremit kaplamalı bir kubbeyle örtülmesinden ibaret taş bir yapıdır.

TARİHİ DEĞERLER

Molla Arap Cami

İlçemizin 2 km kuzeybatısında yer alan cami, II. Beyazıt'ın Şeyhülislamı Molla Arap takma adlı Ali Arabi tarafından yaptırılmıştır. Cami, hamam ve medreseden oluşan külliyenin medresesi Kanuni Devrinin ünlü kişilerini yetiştirmiştir. Kayıtlar bu medresenin yüksek okul statüsünde olduğunu göstermektedir.

Derekahve semtinde bulunan mescit 15. yüzyıl yapılarındandır. İki katlıdır. Alt katı Hıristiyanlarca kutsal olan ayazma, üst katı ise mescittir. Çevresi tarihi köprüler ve doğal güzelliklerle kaplıdır.

Şemsi Mescidi ve Ayazma

TARİHİ DEĞERLER

Tahtakale Cami

Tahtakale Camii, 1499 yılında, Hoca Emir tarafından yaptırılmıştır. İki katlı olan caminin alt katında dükkânlar vardır. Yol zemininden, yaklaşık 3 metre yükseklikteki caminin son cemaât yerine, kuzeyden dönüşümlü bir merdivenle ulaşılır. Minare kaidesinin dükkânlar arasında bulunuşu nedeniyle, halk bu Camiye, "Temelsiz Minare" adını vermiştir. Tire'deki Tahtakale Külliyesi, nefis plânıyla, kenti merkeze çekerek, bugün bile, ilçenin "Merkez Çarşısı" özelliğini taşıyan eşsiz bir uygulamadır. 1426 tarihinde Yenipazar olarak anılan Tahtakale Meydanı'na, kuzeyde, kervansarayı, doğuda Kutu Hanı'yla bağlantılı olan Kapalı Çarşı ve batıdaki hamamı, 15. yüzyılda bile, Türk Mimarisinde plân kavramının ciddiyetini ortaya koyan kanıtlardır. Bugün dükkân olarak kullanılan bu hamam, Tire hamamları içinde seçkin bir yere sahiptir. Hamamın erkekler soyunma yeri nişleri, tek kelimeyle hayranlık uyandıracak güzellikte olup, günümüzde halvetleri depo, dükkânları ise işyeri olarak kullanılmaktadır.

Tahtakale Çarşısı

Sicil kayıtlarına göre, Tire Kent Çarşısı, Bizans Döneminde Bedesten Semti'dir. Reifchtal, Bedesteni 8 veya 9. yüzyıl yapısı olarak nitelendirir. Fetihle birlikte Aydınoğulları'nın da, bu çarşıyı merkez olarak ele aldıkları anlaşılıyor. Kısacası, Bedesten çevresi 14. yüzyılda "Çarşı" konumu özelliğini taşırken, Beylik Devri Çarşısı, "Yukarı Çarşı"dır ki, burası kentin Türkler öncesi çarşısıdır. Bizans Bedesten'inin çevresinden kuzeye doğru oluşan bu çarşı ve pazar yeri, Osmanlı'larca da kullanılmıştır. Sekiz kubbeli Bedesten, dört yöne açılan kapıları ile, kentin yüzyıllar boyu, ana çarşısı olmuştur. İç dükkânları, Rum Bezazların Ticarethaneleri olarak çalışmıştır. Bedesten'in toplam 28 dükkânı bulunmaktadır. İlk Osmanlı çarşı plânı, Halil Yahşi Bey tarafından uygulamaya konulmuş olup, 600 yıldır çalışmakta olan Tahtakale Çarşısıdır.

TARİHİ DEĞERLER

Terziler Hamamı

Yeni Mahalle, Atatürk Caddesi üzerindeki Hamam, Tirenin en eski hamamlarından biridir. Beylik Devrinin önemli özelliklerinden olan çatılı soyunma yeri bu hamamda da görülmektedir. Erkekler Hamamı kubbesi derin kasnaklı ve silindirik yapısıyla dikkat çekerken, kadınlar bölümü kubbesinde kasnaklı, silindirik görüntü yoktur. Her iki bölüm de tek halvetlidir. Külhanı güneyde yer alan Hamam, kuzeyden Karakadı Hanıyla birleşmiş durumdadır.

Theos Mozolesi

Tire'nin Halkapınar Köyü yakınlarında yer alan Mezar Anıtının kime ait olduğu bugün halen arkeologlar arasında tartışma konusu olmakla beraber, M.Ö. 246 Efes'te ölen Selevkos Devleti Krallarından II. Theos adına yaptırıldığı görüşü ağır basmaktadır. Mezar civarında ayrıca arkaik çağa tarihlenen bir tümülüs bulunmaktadır. Bir kaide üzerine tapınak formunda inşa edilen Anıt Mezar, korint nizamındaki sütun başlıkları süslemekte idi. Ayrıca mezar çatısında dekoratif grifonlar ile taş vazo tasvirleri yer almaktaydı. Lahtin üzerinde yarı uzanmış kişi, mezarın sahibini temsil etmektedir.

TARİHİ DEĞERLER

Ulu Cami

Tire'nin en geniş haremli camisi olup Aydınoğlu Cüneyt Bey tarafından yaptırılmıştır. Belgelerde Camii-üş Şehir (Şehir Camisi) diye geçmektedir. Evliya Çelebi'nin 2 kapısı vardır dediği caminin bugün üç kapısı bulunmaktadır. Kentin en büyük camisi olup, Bizansın metropol kilisesi iken camiye çevrilmiştir.

Banisi Kanuni ve II. Selim devri Sadrazamlarından Ferhat Paşa'nın oğlu Hasan Çavuş'tur. Kimi kaynaklarda cami planının Mimar Sinan tarafından yapıldığından söz edilmektedir. 16. yüzyıl eserlerindendir. Camide görülen mihrap, minber ve kalem işçiliği yanında, şadırvanındaki bordür halindeki çiçek bezemeleri dikkati çekmektedir.

Yalınayak Cami

TARİHİ DEĞERLER

Yeğenağa Çeşmesi

Sadrazam Es-seyyid Yeğen Mehmet Paşa tarafından 1798 yılında yaptırılmıştır. Tire İtfaiye meydanı önünde bulunan anıtsal çeşme, 1912 yılında tamir görmüştür.

Yeniceköy Cami

Tire'nin Yeniceköy semtindeki cami Hamza Ağa tarafından 1684 yılında yaptırılmıştır. Evliya Çelebi Yeniceköy'den Yenice kasabası diye söz eder. Yeniceköy'ü anlatırken "Kurşunlu Cami, medrese, han, hamam, tekke, mektep, imaret ve çeşmelerle süslü, ikibin kiremit örtülü evli şirin bir kasabadır. Kırım'ın bahçe sarayından ve Kaçı Bağlarından bile güzeldir" demiştir.

TARİHİ DEĞERLER

Yeni Han

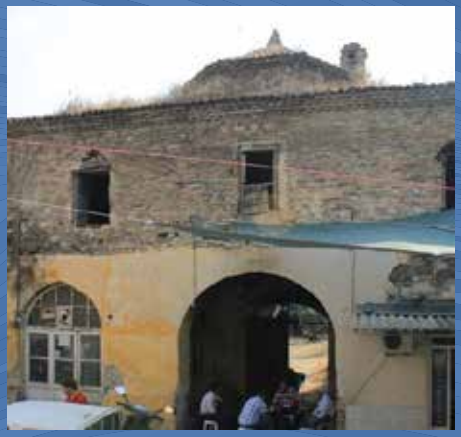

Sadrazam Lütfi Paşa vakfından olup, esir ticaretinin yapıldığı yer olarak ünlüdür. Leyse caminin batısında yer alır. Paşanın 1543 yılındaki vakfiyesine göre üstte 37, altta 24 odası ile 100 at alacak ahırı ve şadırvanı vardı. Hanın kuzey cephesi dışındaki dükkanlar hala çalışmaktadır.

Yoğurtluoğlu Külliyesi

1441 yılında Yoğurtlu Mehmet tarafından yaptırılmıştır. Aynı avluyu paylaşan cami, medrese, imarethane ve rasathaneden oluşmaktadır. Hamamı yıkılmıştır. Özellikle rasathanesi Osmanlı Tarihi açısından önemlidir. Bir yapılar topluluğu özelliği taşıması bakımından ilginçtir.

TARİHİ DEĞERLER

Yeniceköy Hamamı

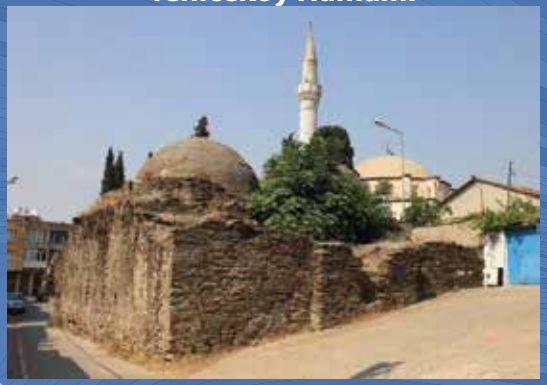

Aydınoğulları Beyi İsa Bey tarafından Yeniceköy semtinde 14. yüzyılda yaptırılmıştır. Bu hamam aynı zamanda Yeniceköy semtinin kuruluşunu yansıtması bakımından önemlidir. Hamamın pek az bölümü ayaktadır.

Yeşil İmaret Zaviyesi

Aydınoğulları Beyliğine son veren II. Murat'ın kumandanlarından Halil Yahşi Bey tarafından yaptırılmıştır. Kentteki ilk Osmanlı eseridir. 1441 tarihli vakfiyesi bulunan zaviyenin en önemli özelliği ibadet mekanlarının yarım kubbe ile büyütülen ilk örneği olmasıdır. Ana bölümün doğu ve batısındaki bölümler Mevlevihanelerdir. Bu zaviyenin vakıfları içinde yer alan Tahtakale Çarşısı halen Tire'nin kullanılan Merkez Çarşısı konumundadır. Yeşil İmaret Zaviyesi 1936-1971 yılları arasında Müze olarak kullanılmıştır.

TARİHİ DEĞERLER

Tire Müzesi

Tire'de Halkevinin sanat kolu olarak 1935 yılında açılmış olup, 1936 yılında Halil Yahşi Bey'in yaptırmış olduğu Yeşil İmaret Camii'ne taşınarak ziyarete açılmıştır. Zengin arkeolojik ve etnografik eserlere sahiptir. 1971 yılında yeni binasında hizmete girmiştir. Etnografik malzemeler içinde Rufai tarikatının eşyaları, Urgancı esnafının Ahi Sancağı, Bismillahirrahmanirrahim yazılı pirinç taneleri ve tezhibli el yazması Kuranlar ilginç malzemelerdir. Müzede 3.231 adet arkeolojik, 3.165 adet etnografik eser ile 20.218 adet sikke bulunmaktadır.

Tire Şehir Müzesi

Tire Şehir merkezinde, Cumhuriyet meydanı üzerinde yer alan müze binası; 1955 yılında Mimar Can Egeli tarafından inşa edilmiştir.2011 yılına kadar Belediye binası olarak kullanılmasının ardından,15 Ekim 2014 tarihinden itibaren Tire Belediyesi Kent Müzesi olarak hizmet vermeye başlamıştır.

KÜRTÜREL DEĞERLER

Hıdrellez Kutlamaları

Her yıl 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan günün sabahı Dere kahve semtinde baharın gelişi sade törenlerle kutlanır. Adaklar adanır ve dualar edilir. Hızır-İlyas olarak da bilinir. Halk inanışında ölümsüz sayılan Hızır ile İlyas kişiliklerinin ilişkilendirilmesi Hıdrellez kutlamalarının temelini oluşturur. Bahar Bayramı niteliği taşımakla birlikte Hızır'ın olağanüstü özelliklerinden yardım sağlama inancıyla birleşmiştir. Zenginlik, sağlık, bereket elde etme, hastalık ve kötülük kovma amacına yöneliktir. Rumi takvime göre İlkbaharın başlangıcı sayılan 23 Nisan, Miladi takvime göre 6 Mayıs, Hristiyan dininde Ortodokslarda Aya Yorgi, Katoliklerde Aziz Georgius adıyla kutlanır.

Sultan Nevruz Kutlamaları

Bektaşiliğin kurucusu Balım Sultan için Hisarlık Köyü yakınlarında ve kendi adıyla anılan türbe civarında yüzlerce yıldır yapılan kutlamalardır. Her yıl 21 Mart'ta yapılan törenler Tirelilerce coşkuyla kutlanır. Kutlama son yıllarda Taştepe, Maltepe ve Toptepe gibi semtlere taşınmıştır. Piknik niteliğindedir.

KÜRTÜREL DEĞERLER

Tire Pazarı

Salı günleri kurulan ve neredeyse ilçenin tüm sokaklarına yayılan Tire pazarı, her salı sabahı belediye hoparlörlerinden okunan Pazar Duası'yla başlar. 1700'den fazla tezgahı olan Tire Salı Pazarı'nda mevsimine göre kuzukulağı, şevketibostan, turpotu, hardal, pazı, mellengeç, çobandüdüğü gibi ot ve sebzeler satılmaktadır. Peynir, çökelek ve yağların dışında iğne oyaları, kanaviçeler ve keçe, nalın, semer, kalay, urgan gibi az bulunur ürünleri de bulmak mümkündür.

Urgancılık

Tire'nin sembolü olup urgancılık deyince kenevirden üretilen kendir urgancılığı akla gelmektedir. Tarihi, antik çağa kadar uzanan el urgancılığının Tire kültür tarihinde oldukça eskiye dayanan bir geçmişi vardır. Küçük Menderes ovasının verimli topraklarında yüzyıllar boyunca bölgenin en kaliteli kendiri yetiştirilmiştir. Beyazlığı ve sağlamlığı ile tüm yurtta ün kazanmıştır. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethederken, 34

Tire'li ustaların ördüğü urganla gemilerini karadan Haliç'e çektirdiği rivayet edilmektedir. Osmanlı Donanması'nın halatları da Tire'de dokunmaktaydı. Bu nedenle kent yüzyıllar boyu Kendir Vergisi'nden muaf tutulmuştur.

Osmanlı döneminde binden fazla olan çark sayısı, 1951 yılında Tire Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yayınlanan kitapta 600 çark olarak geçmekte iken günümüze 50 çark kalmıştır. Tire Müzesinde urgancı esnafının dokuduğu atlas üzerine işlenmiş ve üzerinde İmam-ı Gazali'nin adı yazılı klaptanlı Urgancılar Sancağı bulunmaktadır. Şu anda 50 kadar aile evlerinde urgancılıkla geçinmektedir.

KÜRTÜREL DEĞERLER

Nalıncılık

Tire'de el sanatları içinde nalıncılığın farklı bir yeri vardır. Kadife üzerinde sim-sırma ile işlenmiş nalınların ilk defa Tire'de yapıldığı söylenmektedir. Nalın yapımında kavak ağacı kullanılması işçiliğini de kolaylaştırmıştır. İmal edilen nalınlar kına rengine boyandıktan sonra sim, sırma ve pullarla işlenir. Bu sanatın uzun yıllar yaşamasına, nişan ve düğün hediyesi olarak genç kızlara bu nalınlardan hediye edilmesinin gelenek haline gelmesi neden olmuştur.

Beledi Dokuma

Osmanlıların erken dönemlerinde Tire'den Bursa'ya ulaşan dokuma sanatlarından biri de Beledi Dokuması'dır. Tire'nin Ekinhisarı ve Karacaali semtlerinde yoğunlaşan üretimin hammaddesi olan ipeğin elde edilmesi için vakıf dutluklar oluşturulmuştur. Araştırmalarda en eski Beledi dokumalarına 16. yüzyılda Tire'de, daha sonra Bursa'da rastlanmıştır. Tezgah adedinin bir zamanlar 500 olduğu bazı kaynaklarda yer almaktadır. 1908 yılında 60 el tezgahına sahip olan Tire'de bu sayı, 1930'da 38'e, 1951'de 26'ya, günümüzde tek tezgaha düşmüştür. Bademye ve Süleymaniye adlı iki ayrı tezgahı vardır. Başlıca motifleri Bademli, Kutulu, Celepiş, Tireiş, Aynalı ve Yıldızlı'dır. Çift kat olan Beledi Dokumasının alt kısmı beyazdır. Üst kısımları beyaz, sarı, kırmızı, mavi ve lacivert renklerde olmaktadır. Tire Ticaret Odası 1996 Mayıs ayı içinde Tire Çıraklık Eğitimi Merkezine Beledi tezgahı alarak Tire'nin bu kültürünü yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla bağışta bulunmuştur. Beledi Dokuması yorgan, minder ve pencere örtüsü olarak yüzlerce yıl kullanılmıştır.

KÜRTÜREL DEĞERLER

Keçecilik

Esnaf teşkilatı ve gelenekleri ile Tire'nin sosyal hayatında önemli izler bırakan keçecilik, yıllarca geniş bir halk kitlesinin geçim kaynağı olmuş ve Tire folklorüne renk katmıştır. Yoğun bir emek gerektiren bu el sanatı teknolojiye yenik düşmüş, unutulmaya ve kaybolmaya yüz tutmuştur.
Keçe hazırlanışı zor, kullanışı rahat ve sağlıklı bir el sanatı ürünüdür. Koyun ve kuzu yününden yapılır. Keçede daha çok kırmızı ve lacivert renk kullanılır.

Yorgancılık

Oldukça zengin motif çeşitlerine sahiptir. İlçemizde Yorgancılar Çarşısı olarak bilinen Uzunçarşı'da 25 civarında işyeri varlığını sürdürmektedir. El sanatları içinde, kent içi ve dış pazarlardaki yeri nedeniyle önemli bir yere sahiptir.

MECLİS ÜYELERİMİZ

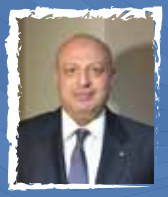

Mehmet Agah YALGIN
Meclis Başkanı

Mehmet Ali ÖZDOĞAN
Meclis Başkanı Yardımcısı

Mehmet Nadir DELİKANLI
Meclis Üyesi - Y.K Başkanı

Şükrü Bahaettin OKTAV
Meclis Üyesi - Y.K Bşk. Yrd

Kemal SOLMAZ
Meclis Üyesi - Y.K Üyesi

Cevdet BOYACIOĞLU
Meclis Üyesi - Y.K Üyesi

Betül OTAR
Meclis Üyesi

Ahmet YAĞCI
Meclis Üyesi

Ferhat BİLKİN
Meclis Üyesi

Hüseyin GÜLCÜ
Meclis Başkanı

Dinç NAMLI
Meclis Üyesi

Fehim İNCEKARA
Meclis Üyesi

Orhan Anıl KADIOĞLU
Meclis Üyesi

Saadet ŞENGÖK
Meclis Üyesi

Burak Alp Ersen
Meclis Üyesi

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Mehmet Nadir DELİKANLI
Yönetim Kurulu Başkanı

Şükrü Bahaettin OKTAV
Y.K Başkan Yardımcısı

Cevdet BOYACIOĞLU
Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet YAĞCI
Yönetim Kurulu Üyesi

Kemal SOLMAZ
Yönetim Kurulu Üyesi

ESKİ MECLİS BAŞKANLARIMIZ

Mehmet KURŞAKLIOĞLU
1958 - 1959

Mahmut Aşık Gürçen
1959 - 1960

Refik AFYONLU
1960 - 1963

Şükrü HATTATOĞLU
1963 - 1964

Mehmet AKTUĞ
1966 - 1969

İsgender BAŞARGAN
1969 - 1972

Erol AĞUSTOS
1972- 1987

Levent YATKIN
1987 - 1992

Hüseyin ZİNCİRCİ
1992 - 1999

Necdet EKİNCİ
1999 - 2001

Fikret GÖRCEĞİZ
2001 - 2005

İbrahim ŞENTÜRK
2005 - 2018

ESKİ YÖNETİM KURULU BAŞKANLARIMIZ

Hidayet HELVACIOĞLU
1926 - 1935

Rıca AYARCIOĞLU
1935 - 1936

Cevat GÖKÇEOĞLU
1937- 1939

Nihat GİDEL
1940 - 1943

Hayri YÖRÜKOĞLU
1944 - 1945

Sadık GİZ
1947 - 1950

Sabri KURTOĞLU
1950 - 1951

Şükrü HATTATOĞLU
1951 - 1953

Mehmet KURŞAKLIOĞLU
1954 - 1955

Tevfik URGANCIOĞLU
1955- 1957

Mehmet Aşık GÜRÇEN
1958 - 1959

Mithat KIVANÇ
1959 - 1960

Süleyman KERESTECİ
1960 - 1961

Cemil KOCABEY
1961- 1963

Faik YORGANCI
1964 - 1974

Ahmet SEZEN
1975 - 1977

İhsan KAHVECİOĞLU
1977 - 1978

Sahip BİLGİN
1987 - 1992

Mehmet Fikret NAMLI
1992 - 1999

Kürşat YUVGUN
1999- 2001

Necdet EKİNCİ
2001 - 2005

Hüseyin ÇAPKINOĞLU
2005 - 2018

ODA PERSONELİMİZ

Olcay TAŞLI
Genel Sekreter

Betül Yıldırım BURGAZ
Ticaret Sicil Müdürü

Süleyman ÇOBAN
Oda Sicil Memuru

Sibel Ergi SALDIK
Akreditasyon Sorumlusu

Koray YEŞİLÇAYIR
Ticaret Sicil Memuru

Nurdan AYDIN
Hizmetli

“BEŞ YILDIZLI ODA

BEŞ YILDIZLI HİZMET”

“Üye buluşmaları gerçekleştirdik.”

“EBSO ile İzmir Genç Girişimciler buluşmasına katıldık.”

“Tire’de İstihdamın öncüsüyüz.”

“Eğitimlerimizle Meslek Komitesi Üyelerimizi bilgilendirdik.”

“Yerel yönetimlerle düzenli toplantılar yaptık.”

“Yerel yönetimlerle düzenli toplantılar yaptık.”

Dokuz Eylül Üniversitesi Seferihisar Fevziye Hepkon Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü öğrencilerini Tire'de ağırladık. Tire mutfağını ve lezzetlerini yerinde görme imkanı buldular.

“EBSO Gazeteciler Ödül Töreni’nde Gazetecilerimizin yanındaydık.”

“Oluşum Koleji ile odamız üyelerine indirim protokolü imzaladık.”

“***İstihdam Seferberliği***”

> TİCARİ UYUŞMAZLIKLARDA DAVA ŞARTI ARABULUCULUK SEMPOZYUMU DÜZENLEDİK

“

Balıkesir Yem Sanayi Anonim Şirketi Onursal Başkanı odamızı ziyaret etti.

”

SÜT ÜRETİMİNDE ÖNCÜ ŞEHİR

CAZİBE MERKEZİ
TİRE

“MARKA ŞEHİR TİRE İÇİN İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI TUNÇ SOYER İLE BİRLİKTEYİZ”

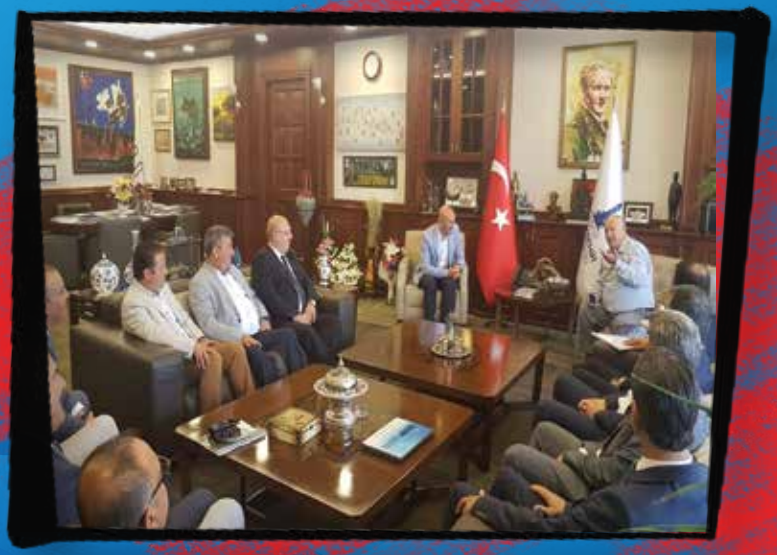

4 Eylül Kutlu Olsun

Yerel Yönetimle birlikte Tire Ticaret Odası olarak 4 Eylül Tire'nin Kurtuluşu etkinliklerine yerimizi aldık.

İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Ogün DERSE'yi ziyaretimiz.

Tire İlçe Kaymakamlığı'na ziyaretimiz.

28. "World Food Moscow 2019" fuarına katıldık. Dünya çapında faaliyet gösteren dev firmaların katıldığı fuarda, firmalarla görüşmeler sağladık.

Aydın Ticaret Borsasının ev sahipliğinde düzenlenen 2019-2020 Sezonu Zeytin ve Zeytinyağı Sektör Toplantısına katılım sağladık.

Tire İlçe Kamakamı'nın odamıza ziyareti.

Genç Girişimcilerimizin İzmir Valisi ziyareti.

YÖREX (Yöresel Ürünler) Fuarına Katılım sağladık.

TERÖRE KARŞI TEK YÜREĞİZ

9 EKİM 2019'DA BAŞLAYAN "BARIŞ PINARI"

SINIR ÖTESİ HAREKATI İÇİN ODAMIZIN YAPTIĞI BASIN AÇIKLAMASI

"TOBB Akademik Danışmanı,
İzmir Ekonomi Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve
Finansman Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Dr. C. Coşkun KÜÇÜKÖZMEN'nin sunumuyla
Tire Ticaret Odasında
"Yurtdışı Pazarlara Açılmak"
konulu bilgilendirme toplantısı yapıldı."

“Yerel yönetimlerle birlikte ağaçlandırma kampanyası düzenledik.”

“İzmir Büyükşehir Belediyesi İzelman A.Ş ve Tire Ticaret Odası’nınorganize ettiği Atatürk’ü Anma Satranç Turnuvası”

“Genç Girişimcilerimiz İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç SOYER’i ziyaret etti.”

“Tire Belediyesi ve Tire Ticaret Odası olarak tüm engelli vatandaşlarımızın yanındayız.”

Dünyada sadece İspanya ve Tire de oynanan Karambol oyunu sahası açılışına katıldık.

Soma Ticaret ve Sanayi Odası ile Tire Ticaret Odası arasında Kardeş Oda Protokolü imzalandı.
Tire Ticaret Odası ve Soma Ticaret ve Sanayi Odası kardeş oda oldu.

Üyelerimize ve üyelerimizin çalışanlarına ileri Excell kursu verdik.

Girişimci Kadınlarımızın yanındayız.

"

Tire Şiş Köfte'si için
Coğrafi İşaret
Çalışmalarına başladık.

"

"

Tire Şişköftesi Coğrafi
İşaret Toplantıları
düzenledik.

"

"

Bir Otomobilden çok fazlası Yerli ve Milli Aracımız TOGG

"

"

Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde üretimine başlanan TOGG'un tanıtım toplantısına katıldık.

"

"Basın Çalışanlarının Yanındayız"

"Çalışan Gazeteciler Gününü birlikte kutladık."

“Çalışanların ödüllendirildiği, motive edildiği dinamik sisteme sahibiz.”

“İzmir Tarım Fuarına katıldık.”

“TOBB Komisyon ve Kurullar Toplantısına katıldık”

“Emniyet Mensuplarımızın, Polis Haftasını Kutladık.”

COVİD-19'U BİRLİKTE AŞTIK

“Online Eğitime ulaşamayan öğrencilerimiz için tablet desteği sağladık.”

KREDİLERİMİZLE KOBİ'LERİMİZE NEFES OLDUK

“İlçe Emniyet Müdürlüğü ziyaretimiz.”

“Elektrostatik ilaçlama sistemiprojesi’nin tanıtımına katıldık.”

“İlçemizin düşman işgalinden kurtuluşunun 98. yıldönümü kutlamalarına katıldık.”

“İlçemizin tarımsal alanda gelişimi için çalışıyoruz. İlçe Tarım Müdürlüğü ziyaretimiz.”

“Pandemi bizi durdurmadı. Ege Bölgesi Ticaret Odaları Başkanları Toplantısını online olarak gerçekleştirdik.”

“

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI’*NI* *ÇOŞKUYLA KUTLADIK.*

”

“Pandeminin zorlu sürecinde Tire Devlet Hastanesi Başhekimliği’ni yalnız bırakmadık.”

“Bankkart Başak Tedarik Zinciri Finansmanı Projesi protokolu imzalandı.”

“**Ziraat Bankası ve TOBB arasında Bankkart Başak Tedarik Zinciri Finansmanı Projesi alıcı da satıcı da kazanacak.**”

ANM Köksal Orman Ürünleri
üye ziyaretimiz.

Çalışan Gazeteciler Gününü kutladık.

Ece Tarım Makineleri
üye ziyaretimiz.

Ramada Otel ile üyelerimize indirim
protokolü imzaladık.

> ***Tire Beledi Dokuması***
> **Coğrafi İşaret**
> **Çalışmalarına başladık**

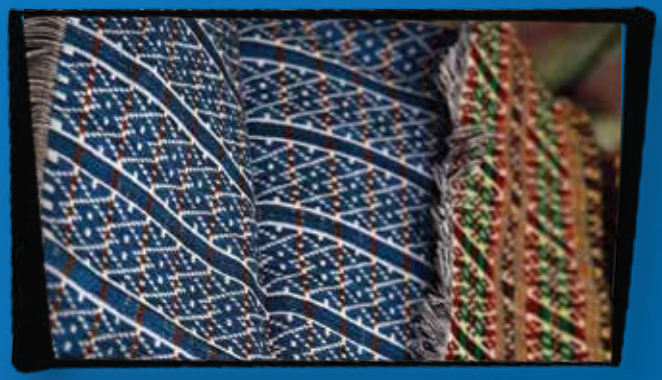

ANM Köksal Orman Ürünleri üye ziyaretimiz.

Çalışan Gazeteciler Gününü kutladık.

Ramada Otel ile üyelerimize indirim protokolü imzaladık.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

20 yılı aşkın süredir odamıza kayıtlı olan üyelerimize onur belgelerini taktim ettik.

Beledi Dokuması'nın Coğrafi İşaretini Aldık

“Yüzlerce üyemize misafir olduk.”

“Yüzlerce üyemize misafir olduk.”

“Tire Şiş Köftesi’nin lezzeti ülkeye yayılıyor.”

“Tire Şiş Köfte Coğrafi İşaretini aldı.”

“

Ayhan SİCİMOĞLU Tire Şiş Köfte’yi tanıttı.

”

“

Ünlü gurme ve tv programcısı Ayhan Sicimoğlu, Tire Ticaret Odası’nın davetiyle Tire’ye gelerek, coğrafi şaret alma sürecindeki Tire şiş köftenin tanıtım çalışmalarına katıldı

”

TİRE TİCARET ODASI
1926

www.tireto.org.tr

bilgi@tireto.org.tr

Yeni Mahalle
İsmail Taşlı Caddesi No: 25 Tire - İzmir

0232 512 10 79